

Vrede zij jullie, lieve mensen van de Bethelkerk

1. Ik heb begrepen dat jullie in deze Adventstijd een kerkdienst hebben, waarin het verhaal centraal staat over de engel Gabriël die bij mij op bezoek is geweest. Het is een prachtig verhaal, dat meneer Lucas daarover geschreven heeft. Hij vertelt het wel heel kort en krachtig. Nu kan ik me voorstellen dat jullie wel eens zouden willen weten hoe ik die dag toen zelf heb beleefd. Dat wil ik je graag vertellen. Als een hele gewone dag begon die. Misschien hebben jullie dat ook wel eens gehad, dat er op zo'n dag iets gebeurt, waardoor alles anders werd, dat heel je leven erdoor verandert. Dat was bij mij althans het geval.

2. Waarmee ik bezig was, toen die engel kwam? Om een brood te bakken. Jozef was niet thuis, nee. Hij was in zijn timmermanwerkplaats aan het werk. Hij was een houten voederbak aan het maken; een herder had zo'n ding nodig voor zijn schapen.

Zomaar opeens kwam er een man naar binnen. Hij zag er heel gewoon uit, hoor. Ik heb begrepen dat jullie dachten dat hij vleugels had of zoiets, maar dat was helemaal niet zo. Ik weet niet eens of hij op de deur geklopt heeft, zo druk was ik bezig. Opeens stond hij in mijn huis.

Nu had een rabbijn ooit eens gezegd dat je vrouwen niet mocht groeten. Gelukkig denken jullie zo niet meer. Die man, die zomaar binnenkwam, groette mij wel. Heel opmerkelijk vond ik dat alleen al, dat hij deed. En dat niet alleen, maar

ook de manier waarop hij mij begroette, heel bijzondere woorden waren dat: 'Verblijd je, jij begenadigde, de Heer is met je', zei hij. Ik was er dan ook helemaal beduusd van, van zijn begroeting. Hij noemde me zelfs 'begenadigde'.

Beetje ouderwets klonk dat wel, maar ook wel heel mooi, zoals hij dat zei. Maar als je me nou vraagt, of ik begreep wat hij zei? Nee dat niet. Eerst niet, nee. Nadat ik over mijn eerste verwarring heen was, heb ik zitten nadenken over wat hij daarmee zou bedoelen. Het deed me toen wel een beetje

aan de oude verhalen denken die mijn vader vroeger zo mooi kon vertellen. Prachtige verhalen over de profeten, Zacharia en Joël, waren dat. In die boeken riepen die profeten de mensen van mijn volk om zich te verheugen en te verblijden, omdat God zelf in hun midden zou komen. Later zijn daar nog liederen over gemaakt, kijk maar in dat nieuwe liedboek van jullie: Lied 550 en Lied 678. Maar of het nu ook de opzet was van die man dat ik aan die verhalen moest denken, dat begreep ik toen nog niet. Dat heb ik pas veel later begrepen.

3. Hij zag het direct dat ik zat na te denken over wat hij zei. Hij vond het zelf ook wel leuk om mij zo te begroeten, een beetje geheimzinnig. Ik zag het aan zijn gezicht. Maar hij liet het daar gelukkig niet bij. De meeste mannen mogen dan niet zo spraakzaam zijn, net zoals Jozef, maar deze een heel verhaal hield hij.

Ademloos heb ik ernaar zitten luisteren. Hij zei allemaal dingen waardoor ik aan de Bijbel moest denken. Zo werd dat toen ook tegen bepaalde mensen gezegd: 'Vrees niet, want....'. En dan volgde er daarna één zin of meer zinnen, waarin iets heel fijns en moois, waarin heil werd aangekondigd. Boodschappers waren dat, die zoiets zeiden, boodschappers die namens God spraken. Jullie zijn die mensen later 'engelen' gaan noemen. Dat is in onze taal het woordje *angelos*, en dat betekent heel gewoon: bode of boodschapper. Nee, dat is niet iemand die voor jou boodschappen gaat doen bij Albert Heijn of Jumbo. Hij lijkt meer op een postbode. De postbode van God is hij. Maar dat hij zo'n man naar mij had gestuurd

om een heel bijzondere boodschap te vertellen, dat had ik eerst helemaal niet in de gaten. Hij zag er immers heel gewoon uit. Dat ben ik, terwijl hij aan het praten was, gaan begrijpen. Eigenlijk kwam het doordat hij de taal sprak die ik kende uit de bijbelverhalen die mijn vader me vertelde. Dan zat ik lekker aan zijn voeten, zoals jullie bij je vader of moeder op schoot zitten. En dan vertelde hij me over Daniël. Dat verhaal over Daniël in de leeuwenkuil, dat vond ik vroeger zo mooi. Jullie ook? Maar nou dwaal ik een beetje af, geloof ik. Wat ik jullie eigenlijk wil vertellen, is dat ik eerst dacht dat het zomaar iemand was die kwam binnenlopen, maar later begreep ik dat het niet zomaar iemand was, maar dat hij een boodschapper van God was. En nog veel later begreep ik dat het de 'engel' Gabriël was. Hoe ik wist dat hij het was? Dat vertel ik je straks. Eerst wil ik jullie vertellen wat hij zei. 'Vrees niet, Maria', zei hij. Ofwel je hoeft niet bang te zijn. Lief dat hij dat zei. Want ik zit wel een beetje in de piepzak. Door wat hij aan het begin zei, had hij me behoorlijk in verwarring gebracht.

4. 'Je hebt genade gevonden bij God' dat zei hij er direct achteraan. Dat heb ik altijd al zo'n mooie uitdrukking gevonden, als mijn vader een verhaal voorlas waarin dat voorkwam: genade vinden bij iemand, genade vinden in de ogen van...! Weet je wat dat betekent? Ik zal het jullie uitleggen. Dat betekent dat iemand, van wie je het helemaal niet verwacht, oog voor jou heeft, dat hij jou ziet staan, zouden jullie zeggen. Jullie kennen vast wel het verhaal van Ruth. Uit een ander land kwam ze: uit Moab, een land dat niet al te best bekend stond. Ze was met Naomi, haar schoonmoeder meegekomen naar Kanaän. Om niet te verhongeren was ze in opdracht van Naomi naar het veld van Boaz gegaan, een rijke boer. Hij stuurde haar niet weg, zo van 'Wat doe je op mijn land, jij Moabitische.' Nee, hij had oog voor haar. Zij mocht er zijn! Zo vond Boaz. Nou, dat zei die man, die mij die boodschap kwam brengen, ook: 'Je hebt genade gevonden bij God.' Toen begreep ik waarom hij mij eerder zomaar 'begenadigde' noemde.

5. En toen vertelde hij dat ik zwanger zou worden, en een kind, een zoon zou baren; hij vertelde me zelfs welke naam ik hem zou geven. En nou geven mensen hun kinderen heel vaak een naam die ze zelf mooi vinden, maar vaak ook willen ze met die naam ook tot uitdrukking brengen, hoe zij of hij zal zijn. De naam 'Jezus' moest ik hem geven. 'Bevrijder' betekent dat of 'Redder'. Dat zou zijn taak zijn: om mensen te redden, als mensen klem zitten, als mensen geen kant meer op kunnen. Een belangrijk man zal hij worden. Groot zal hij zijn. Nog meer vertelde hij, dat het een heel bijzonder kind zou zijn. Een koningskind. En dat hij dat voor altijd zou zijn, dat aan zijn heerschappij nooit een einde zou komen. Dat laatste vertelde hij ook, maar als je me nou vraagt of dat toen tot me doordrong, dan moet ik heel eerlijk nee zeggen. Dat waren zulke grote woorden, ik kon er niet goed bij. Je moet weten dat ik eigenlijk heel praktisch en ingesteld. Vandaar ook dat ik vroeg: 'Hoe zal dit zijn, daar ik geen gemeenschap heb met een man?' Jullie praten daar tegenwoordig heel anders over, maar zo waren we niet opgevoed. Wij zeiden toen: ik heb geen kennis aan een man. Want ik was wel met Jozef verloofd, maar dan werd je nog niet intiem met elkaar. Dat mocht wel, maar je deed het gewoon niet. Daarom vroeg ik toen: hoe zal dit zijn, daar ik geen omgang heb met een man.

6. En toen zei die bode zulke bijzondere woorden. Nee, hij zei niet: 'Snap je dan helemaal niet wat ik zeg?' Zo willen mannen dan nog wel eens reageren. Maar deze helemaal niet. Nee, hij vertelde me 'hoe dit zal zijn'. Maar hij zei het wel met hele bijzondere woorden: 'Heilige Geest zal over je komen en de kracht van de Allerhoogste zal je overschaduwen.' Over elk woord kan ik wel wat zeggen, maar dat doe ik nou niet. Ik begreep dat er geen man aan te pas zou komen, maar dat God zelf ervoor zou zorgen dat ik zwanger zou worden. Ik moet het anders zeggen: ik begreep dat God zelf een nieuw begin wil maken, ja dat Hij mij wilde gebruiken om aan de mensen te laten zien hoeveel hij van hen houdt, dat hij er alles aan doet om mensen blij te laten zijn, dat ze plezier hebben in het leven, plezier in wie God voor hen is.

7. En toen vertelde hij ook dat mijn nicht, Elisabet, zes maanden zwanger was, terwijl die toch al heel oud is en geen kinderen zou kunnen baren, zoals eigenlijk iedereen altijd heeft gedacht. Uit het allerlaatste wat de engel zei, begreep ik dat zij ook een boodschap had gekregen. Later hoorde ik dat de engel dat niet haar, maar dat hij dat tegen Zacharias had gezegd. Wat het laatste was wat hij zei? 'Geen enkel woord zal krachteloos zijn bij God.' Dus wat God aankondigt dat er zal gaan gebeuren, dat gebeurt ook. Ik begrijp dat jullie daar nog wel eens jullie vragen bij hebben, maar dan kijken jullie toch te weinig, wat zeg ik 'kijken', ik moet zeggen, dan luisteren jullie

toch niet goed naar wat die bode toen tegen Zacharias en tegen mij heeft gezegd. Dat zouden jullie wat meer moeten doen. Aan Elisabeth en mij kunnen jullie immers zien dat dat waar is. Dan zou je daar toch niet meer aan hoeven twijfelen.

8. Heel aandachtig heb ik geluisterd naar wat hij allemaal zei. Ik had helemaal niets hoeven zeggen, zo begreep ik uit dat laatste woord, maar ik kon het toch niet laten om ook te zeggen dat ik me helemaal ter beschikking stelde. Daarom zei ik dat: 'Zie de dienstmaagd des Heren.' Dat ik aanvaardde wat die boodschapper tegen me zei: Dat aan mij geschiede naar uw woord. En hij had dat nog niet gehoord of hij was weer weg. Nooit hem ik hem weer teruggezien.

Of ik het daarna eerst aan Jozef heb verteld, vraag je. Nee, nou je het zegt, dat ben ik helemaal vergeten. Ik ben direct daarna naar mijn nicht Elisabet toe gegaan om het maar haar te delen. Pas toen ik weer terug was, heb ik het aan Jozef verteld.

9. Zo, nou heb ik je mijn verhaal verteld. O ja, ik zou je nog vertellen wie die bode was. Gabriël was dat. Dat kon niet missen. Over hem had mijn vader verteld. Lezen jullie dat verhaal uit Daniël vanmorgen ook? Niet alleen dat verhaal over Daniël in de leeuwenkuil vond ik mooi, maar ook twee andere verhalen uit dat boek. Die verhalen over de engel Gabriël die in een droom verscheen aan Daniël en die vertelde over iemand die uit de hemel zou komen, iemand gelijk een Mensenzoon, aan zijn koningschap zou geen einde zijn. Aan dat verhaal moest ik denken. Deze boodschapper vertelde hetzelfde verhaal. Daaruit begreep ik dat het wel Gabriël moest zijn.

Daarover verder nadenkend heb ik begrepen waarom hij zo sprak. Het waren allemaal verwijzingen naar verhalen uit de Bijbel. Wat hij hoopte, was dat ik zou begrijpen dat die woorden met mij in vervulling zouden gaan. Dat God zou gaan doen wat hij vroeger ooit beloofd hebt. Soms moet je daar wel eens wat langer op wachten dan je wel zou willen. Maar uiteindelijk doet hij wat Hij beloofd heb. Dat mogen jullie ook weten. Ja, vertrouw daar maar op!

10. Nog één ding wil ik jullie zeggen. Wat ik wel heel bijzonder vond, dat ik door God daarvoor uitgekozen werd, zo'n jong meisje uit een provincie die bij heel gelovige mensen nou niet al te best bekend staat. En dan woon ik ook nog in Nazaret, zo'n plaats waarvan iedereen denkt: kan daar iets goeds uit vandaan komen? God gaat blijkbaar bepaalde wegen, wegen die wij niet direct zouden kiezen. Maar Hij laat zo wel merken dat Hij oog voor mensen die niet veel aanzien hebben! Dat heeft mij heel goed gedaan. Jullie vast ook!

Ik moet er een punt achter zetten. De brief is wel wat erg lang geworden, ik hoop niet dat jullie dat erg vinden. Het ga jullie wel. De hartelijke groeten, ook van mijn man Jozef. Maar heel speciaal voor alle mensen van de Bethelkerk.

En moge de Eeuwige – zijn Naam zij geloofd – jullie allemaal zegenen.

*2^e Adventszondag, 10 december 2000
Bethelkerk, Den Haag
ds. Nico Riemersma*